

NEGYHÉT NAP

Előfizetési árak			
Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1.50 K.
1 évre	3 K.	1 évre	4.50 K.
1 évre	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

NEGYHÉT NAP

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-tér 1.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

Az agrárpolitika

ellenségei már régóta akarják a magyar gazdák öntudatos szervezkedését azzal is győngíteni, hogy látszólagos ellentéteket iparkodnak felfedezni a nagy és kisbirtokosok érdekei között. Ha ilyen ellentétek volnának, természetesen megszünnék a magyar gazdaságtársadalom egysége, lehetetlen volna a közös munka, hiszen közös-egységes munka csakis közös cél érdekében lehetséges.

Különösen közkedvelt állítása az öntudatos földbirtokpolitika ellenségeinek az, hogy az agrártörvények csak a nagybirtokoknak kedveznek.

Erre az állításra cáfolatul elég volna annyit mondani, hogy az öntudatos agrárpolitika nem csupán a terményárak fokozására irányuló törekvésben áll, hanem egyesíti magában a demokratikus törekvések egész sorozatát, amelyek megvalósulása mégis csak a széles néprétegek anyagi és erkölcsi jólétének emelésére szolgál. Ettől eltekintve azonban könnyű megcáfolni azt az állítást is, hogy a magas terményárak hasznát inkább és első sorban a nagybirtokosok élvezik.

Ennek leginkább a statisztika mond ellene. A legutóbbi termésjelentés szerint buzát a kisbirtokosok 4,2 millió, rozst 1,2 millió, árpat 1,4 millió, zabot 1,3 millió kat. hold területen termeltek. Ezzel szemben a nagybirtokosok termőterülete volt: buzánál 1,5 millió, rozsnál 567 ezer, zabnál 555 ezer kat. hold. Vagyis az arány a kisbirtokra kedvező, majdnem háromszor annyi a kisbirtokosok kezén lévő föld, mint az ami a nagybirtokosoknak hoz hasznot. Az a körülmény pedig, hogy a nagybirtokossal a nagykereskedő is szóba áll, a jól kitisztított, egységes termékeért többet ad, mint a kisbirtokosnak a kevésbé kikészített, a közvetítő, — nem elfogadható érv. Ma már a kisgazda is gondot fordíthat a kikészítésre

s igen sok gondot is fordít, a nagykereskedő figyelmét is magára fordíthatja, ha társul a többi kisgazda társaival.

Ha mindehhez hozzávesszük, hogy a kisbirtok intenzívitását több szorgalommal és jóval kevesebb befektetéssel lehet növelni — s az agrárpolitika egyik eredményeként — az utóbbi években ez meg is történt, holott a nagybirtok

tőke hiányában ma is sok helyen a régi módon gazdálkodik — nagyon is kézenfekvő dolog, hogy az öntudatos és erőteljes, a nemzet léteérékeivel számolni tudó agrárpolitika egyformán hasznára van a nagy- és kisbirtokosnak, de hasznára van az egész országnak is, — mert hiszen azok, akik a hasznot élvezik, mégis a nemzet többségét alkotják.

Az olasz harctér.

A helyzet változatlan. Az olaszok arra irányuló kísérleteit, hogy a Monte Pianon levő hadállásainkat keletről kerdljék meg, meghiusítottuk.

Káromkodás az irodalomban.

A Pesti Hirlapban egy esinonosan megirt emlékeztést olvasok. A címe: *oltár előtt*. Egy jelenetet ír le, amelyben valahol Lengyelországban sötét zivataros éjszakán egy Mária-szobornál összetalálkozik a magyar katona a kozákúttal. Pillanatra fegyverszünetet kötnek, a szent Szűz előtt békés keresztényekké ébrednek s mindkettő megcsókolja a Madonna lábát. Ismétlem: újságíró szemmel olvasva is sikerült képek kell neveznem. De amikor belemerülök az olvasás élvezetébe, egyszerre megfűtődöm egy durva istenkáromlásra. Kiírja úgy, mint a hogyan a korcsma dözsölő részegjei, a bakon ülő kocsisok szokták mondani. Mintha kupán ütötték volna. Szokatlan helyen, a Pesti Hirlap hasábjain álomban ringok, várom az oltárt, s meglepetésemre Istent (vagy ahogy ő szokta írni: az isteni) káromolják. Így tetszik most, a hogyan egyébkor is szokták ebben a lapban tenni. Valahogyan természetesen találják ezt a vasos kocsis szokást Furcsa! hát leírjunk mindent és beadjunk mindent a közönségnek, ami természetes? Hát mennyi természetes dolog történik az emberrel — ugyebár?! — és a jóízűségünk, a velünk született szemérem, az uri tisztesség mégis úgy követeli, hogy arról szó ne essék. En legalább mindig úgy érzem magamat az irodalomban, mintha egy finom izlésű uriaszony szalonjában beszélgetnék s aminet ott tartózkodnom dukál az illetlenségtől, káromkodástól, köpködéstől, — különben kidobnak — ép úgy tartózkodnom illik az ilyen kocsis tempótól egy lap hasábjain, amely szintén arra van hivatva, hogy egy uriaszony szalonjában, ártatlan leánykák, jónevelt ifjak és ne csupán durva emberek kezébe kerüljön. Vagy a káromkodást is szalonképesse kell tennünk? Talán a Lipótvárosokban ilyen a divat, azonban ami jóízűség, uri, mondjuk: keresztényi felfogásunktól még idegen az ilyen tempó. Reméljük idegen is marad, ha a Pesti Hirlap még úgy is akarna is bennünket ránevelni.

A világ háború.

Küzdelmünk az oroszral. Kelet-Galiciában és Wolhyniában megnövekedett a harcok hevesége. Az utolsó egy-két hét eseményeit figyelemmel kísérve, fel kell jegyezni, hogy körülbelül ugyanolyan mértékben nőtt a harcok ereje és jelentősége a front északi részén, Vilna körül és Dünaburg tájékán. Amíg az oroszok kelet-galiciájai erőfeszítésükkel hódítványaink utolsó emlékeit akarják megtartani, addig az északi harcok a Vilna—Dünaburg—Pétervár vasuti vonalat akarják mentesíteni és elhárítani a közvetve Rigát is fenyegető veszedelmeket.

A legalkusabb szem is láthatja, hogy mindkét helyen körülbelül egyszerre kezdődött meg a harcok belterjessége. Ez nyilván összefüggésben van a fővezérletben beallott változással.

Mindehhez hozzájárul az előhaladott idő is. Szeptember második felébe jutottunk és az ellenfeleknek kölesönösen arra kell gondolniuk, hogy kedvezőbb állásokat foglaljanak el. A tőllel, mint legfontosabb stratégiai tényezővel számolván, csak két eshetőség áll nyitva. Az egyik, még a tél előtt befejezni a háborút, a másik folytatni azt a télen is. Mind a két terv egyformán nagy erőfeszítéseket igényel éppen ezekben az időkben, amikor a mult esztendő tapasztalatain okulva is tudjuk, hogy a szeptember, október hónapok voltak azok, amikor az összes frontokon a munka a leghevesebb és a legkeményebb volt. Ugyanez ismétlődik meg most.

A Balkán.

Az entente követel tegnapi nyújtották át a bolgár miniszterelnöknek azt a pótló jegyzéket, amelyben a szerb engedelményeket közlik. A jegyzék azt

is ígéri, hogy a négyesszövetség csapatai azonnal megszállják a kérdéses szerb területeket, hogy Bulgária ilyenformán is biztosítékot nyerjen. Ezzel szemben Bulgáriának rögtön offenzívába kellene lépnie Törökországgal szemben. Egészen bizonyos, hogy Bulgária nem teljesíti az entente kívánságát, Törökországgal már megegyeztet és nem fog sikerülni az, amit az entente tulajdonképpen akar, hogy az újabb jegyzékkel elhalassza a török területek szeptember 19-én való átadását. A szerb engedelményesség egyébként is csak fondorlat, hiszen Szerbia a végső döntést Görögországra bizza, Görögország pedig nem tett eddig engedelményt és az entente jegyzékében nincs is szó a görög területekről. A döntés elé érkezett el a román állásfoglalás is, a párisi és a román nagykövetelek most folytatnak fontos tárgyalásokat.

Anglia.

A nyugati hatalmak legfontosabb kérdése most az angol védőkötelezettség behozatala, ami izgalmas vitákat eredményezett az alsóházban és az egész ország lakosságát szinte forradalmi hangulatba kergeti. A munició és a pénzügyi kérdés is nehéz gondokat okoz az angol kormányoknak. London és Kelet-Anglia helyzete pedig az újabb Anglia folytonosan és rendszerességgel megismétlődő Zeppelin-támadások miatt sosem volt olyan veszélyeztetett, mint most.

Újabb események.

A Zalocsetől déli irányban harminc kilométernyire levő Cebrov falu bevételénél 11 tisztet és 1900 főnyi legénységet fogtunk el és három gépfegyvert zsákmányoltunk.

Csapatunk Volhyniában számos támadást vérték vissza.

Hős Mackensen-huszar.

Az ellenség valamelyik faluban úgy elsáncolta magát, oly jó fedezékben fektült, hogy járőrök minden arra irányuló kísérlete, hogy erejét és védőműveit mibenlétét megállapítsák, meghusult. Az ellenség éber volt s a feléje kuszó járőrök minden közeledését észrevéven, ezt meg is akadályozta.

"Egyszer csak mégis sikerülnie kell!" — gondolta magában Ignác János, a 10-ik huszárezred őrmestere és néhány önként jelentkezőt maga mellé vevén, óvatosan a falu déli kijárója tájékaig kuszott.

Alig ért az ellenség közvetlen közelébe, járőrsapatát erős fegyvertűz árasztotta el, a derék őrmester azonban helyt állott embereivel együtt, s ezzel a faluba való bejutást ki is erőszakolta, mert az ellenség az ellenállással felhagyott s meghátrált. Kis távolságra vigyáva, továbbnyomult s a falu közepéig ér a kis csapat, amikor újra a löfegyver használatára voltak kényszerülve. A helyzet most komolyabb volt; Ignác szemben az övét többszörösen meghaladó erejű csapat állott, emberei közül 3-an már sulyosan megsebesültek. A fogságba jutás kísértette arra az esetre, ha a parancsnok idejekorán s okosan nem vonulatja vissza csapatát. Az őrmester lassan-lassan abban-lagyagya a tűzelést, a sebesülteket jól fedetten tovább vitette, s csak minden veszély múltával hagyta el utolsóan a helyet, még egy régebben ott elesett huszárnok holttestének elvitelével is bajlódva. Kimerültsége miatt erre már képtelen volt s a holt-

testet a falu szélén kellett hagynia.

Parancsnokságának értékes híreket hozott az ellenségről, merész cselekedetéért pedig az I. oszt. ezüst vilázeági éremmel jutalmazták meg.

Furfangos cipőtolvaj.

Bedó Anna székesfehérvári leány nagyon megelégedezett a becsületről s furfangos módon állandó cipőtolvajlásra adta magát. Husz pár emelése sikerült, mire fülöncsipek s a rendőrség elé került. Öszintén bevallotta megtévelyedését, s azzal mentegette magát, hogy mint árva leányt senki sem tanította tisztességre, istenféllemre.

Klein Vilmos Deák Ferencutcai cipőkereskedő feljelentést tett a rendőrségen Bedó Anna ellen, hogy üzletéből hosszabb idő alatt 20 pár cipőt lopott el. A leány ugyanis vásárlója volt Kleinnek, s így többször megfordult az üzletben. Minden alkalommal kitalált valami ürügyet, így például többször vizet kért inni, hogy Klein az üzletből kimenjen. Észalatt egy-egy pár cipő eltűnt a kendő alá. Klein csak akkor vette észre a leány csalafintóságát, mikor már sok cipő hiányzott. Bedó azután a cipőket elárúsította. Hogy gyanút ne keltsen a cipőeladás, egy hadba-vonult cipőkereskedő megbi-

zattjának adta ki magát. A rendőrség megindította az eljárást Bedó Anna ellen.

Lefülett áldetektív.

Népfelkelői szolgálatra bevonult szélhámos a katonaelet megkezdése előtt hamissággal akart egy kis pénzhez jutni, de nem sikerült a trükkje, mert, akit becsapása alanyául kiválasztott, nem ült fel neki, hanem a rendőrség kezeibe szolgáltatta.

Pénteken délelőtt egy idegen állított be az ősz-utcai Mautner-kávéházba, aki csakhamar bizalmas beszédbe elegedett a tulajdonossal. Detektívnek adta ki magát, s az éjjeli záróra után érdeklődött, vajjon megkapta-e már a rendőrségtől. Mikor megtudta, hogy az éjjeli záróra-engedély még nincs meg, 10 koronáért vállalkozott annak kieszközlésére. A kávéháztulajdonos rögtön át-látta, hogy szélhámosmal van dolga, látszólag beleegyezett az alkuba, titokban azonban értesítette a rendőrséget, amely azonnal meg is jelent, s az áldetektívet előállították a főkapitányságon. Szántó Imre nagyszokli lakosnak mondta magát, nyugalmazott pénzügyőri szemlést, aki jelenleg mint népfelkelőköteles tartózkodik Székesfehérvárott. A rendőrség tovább fog kutatni az áldetektív multja után.

Ismét föltámadt egy hősi halott.

Sainte bajos volna megmondani a számát, hogy hányszor ismétlődött már a háború alatt az alábbi eset. Eltűnik a katonája a harcstéren, hosszú időn át nem jön levél tőle, de annál több hír felöle. Az egyik saját szemével látta, mikor a gránát szétroccsant, a másik golyót látott repülni az agyába, a harmadik az orozokkal fogadta el, a negyedik kolerában halasztotta meg, az ötödik, a hatodik — és így tovább. Múlnak a hónapok, levél még sem érkezett.

A hozzátartozók lemondanak minden reményről, s megsíratták, meggyászoják az elesettnek hitt kedvesüket. Néha családi ügyek miatt a hivatalos írásba is bevezették a halált.

Igy történt Gombos Mihály 11. honvédegyezredéből tartalékos hadnaggyal is. Annyit "biztos és hiteles" hír érkezett a haláláról, hogy hivatalos is meghalasztották már jó régen.

Jött aztán a nem ritka fordulat, a háborús halál folytatása. Gombos hadnagy életjelet anélkül magáról Gombos hadnagy el. Ma érkezett a katonai parancsnoksághoz a hivatalos leírás, hogy halálának bejegyzését tessék törölni és újból az élők sorába felvenni.

Egy újabb tanulság, hogy nem szabad a kósza híreknek feltűlni, nem szabad a régem eltűnt katonáink életbenlétéről lemondanunk az „azt mondják, — alapján. Bizunk kell, a háború alatt már sok reményvesztettség kelt életre, sok bánat változott át örömré.

TÁRCA.

Mikor a „seregek Ura“ csatázik.

Írta: Hajós József.

(Vége.)

Az itt rendelkezésre álló szűk keret nem enged meg, hogy a nagyon sok, ismert esetek közül még több történelmi esetet soroljunk fel ama igazság megvilágítására, hogy a hadak útját nem az uralkodók és hadvezérek, hanem a „seregek Ura, Istene“ uralja. Egyedül Ő képes arra, hogy merőben természetes erők működésére révén irányítsa a történelem menetét, hódítókat feltartóztatson és gyengébb nemzeteket győzelemre segítsen.

És mikor ezt valljuk, nem emberiesítjük a végtelen Istent, nem hiszünk naiv, gyermek véleményét, hanem a gondviselésben is az isteni akarat valózatlanágát valljuk és megcsodáljuk. Tudjuk, hogy Isten minden történést egyetlen

akárással akar öröktől fogva, akarla most is, midőn fenntartja a világ rend okait s közreműködők azokkal, mint teremtő ok, mint célszerűen mozgó, rendező hatalom, mint a seregek Ura.

Emé meggyőződéssel szemben tarthatatlan fatalizmus azok ellenetése, akik naivan vagy hitetlenül azt hangoztatják, hogy felesleges és hiábavaló az imádkozás, ha Isten tervét megmáshíthatatlanok és akarata egy és örökké változhatatlan.

Az imádkozás igenis egyszerű és szükséges, mert tudnunk kell, hogy nem azért imádkozunk, hogy megváltoztassuk az isteni gondviselés örök tervét, hanem azért kérünk Istentől, hogy imádságunkra megkapjuk, amit Isten — előrelátva a mi imánkat és jócselekedeteinket — öröktől fogva nekünk szánt. Az ember erkölcsi cselekedeteit öröktől fogva előre látta Isten s ezekre való tekintettel irányította a természet gépszerű történéseit. Ha nem imádkozunk és nem teszünk jót, akkor Isten örök tervében nincsenek többé javak. Nem szabad feiednünk, hogy Isten elsősor-

ban a közjóra való tekintettel akarta a világjogylamat meglevő rendjét, történéseit. Hasonlóképpen a természetes tényezők az erkölcsi rendben büntetékép is szerepelnek.

Mivel Isten az embert szabad akaratú ajándékozta meg, azért Isten szándéka az, hogy az ember érvényesítse szabad akaratát Isten gondolatai szerint és fejlessze ki a képességeit. Ne legyünk fatalisták, ne várjuk apathiával és rezignáló tétlenséggel a sorsunk folyását. Fejlesszük ki s érvényesítsük képességeinket, eszünkkel iparkodjunk elhárítani az elemek erőivel felénk zúduló csapásokat; csökkentsük, amennyire tudjuk a háború borzalmaival is.

Jelszavunk legyen: *Segíts magadon, az Isten is megsegít!*

Isten gondolatát valósitjuk meg, ha küzdünk a tudatlanság, babonás kislelkűség ellen, ha védekezünk az elemi csapások, betegségek, nyomor ellen. Hiszen azért adott Isten az embernek értelmes öntudatot, hogy szellemünk szípkárában izsítsuk, akaratuunk szerint hajlitsuk az anyagot, melyből vé-

delmi eszközöket kovácsolhatunk. Fogjuk el röptében a felhők vilámlait, aknazzuk ki a legkisebb elemeket is és keljünk versenyre a szárnyaló madárral, igyekezzünk függetleníteni magunkat az időjárás szeszélyeitől, védekezzünk a betegségekkel mikrobák ellen. Győzzön, ahol tud és képes rá az emberi ész, de mindenben az Isten szándékai szerint!

Küzdjünk bátran és kitartóan, de nem luciferi elbizakodottsággal, hanem a seregek Urának otalmában bízva. Amíg Ő velünk van, addig a nyolc millió emberével haladó „gözhenger“ is képesek vagyunk visszafelé terelni.

Ezt a meggyőződést hirdette a nemzetnek a mi ősrbe-gondba borult öreg királyunk is, midőn e hónap elején a nagy hódoló küldöttség előtt mondotta: „Bízom a Mindenhatóban, hogy Szent István koronája... a mai megpróbáltatások után új dicsőséggel övezve, megnövekedett fényben fog ragyogni a jövő, bo'odogabb nemzedékeknek.“

Adja a seregek Ura!

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza. Barátok épülete.

Nagy választék

szines zephijrek, karton, schiffon és damastból. Különbféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendőkből. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

szabott árak

Ataista a harctéren.

A B. H. írja:
Tömérdek hivatalos dolgom mellett lélekzen is alig van időm. Így van aztán, hogy a sok érdekes epizód közül, amelyek midégyike érdemes volna, hogy az újság megörökítse mint a háborús idők karaszlikumát: a tollam hegyére egy sem jut.

Egy ma kapott harctéri levél történetét mégis el kell mondanom. A mult év őszén egy fiatal 18 éves fiút vettem föl inasnak. Szorgalmas, rendkívül értelmes és megbízható volt, de sajnos, — ezt csak a főbb eselődés referálta — az előzően a fővárosban töltött egy esztendő a falusi gyerek gondolkodásán és életfentartásán sokat rontott. Odakint a konyhában és cseledészőkban egész beszédekert mondott, hű visszhangján azoknak az eszméknek, amiket a népgyűlések szónokaitól hallott.

Házartásos női és férfi cseledjei mind őregebb, gazdáját tisztelő, vallásos emberek; ezeknek erkölcsét a zöld beszédekertől nem feltelem s mert a gyerek dolgát kifogástalanul végezte, — „elveivel” nem sokat törődtem.

Házamban a cseledés vasár- és ünnepnapon délelőtti a mise idejére szabad és a feleségem meg is kívánja, hogy templomba menjem. Ezt a „kis” inasnak is megmondta.

Talán a harmadik vagy negyedik vasárnap mulott el, amikor a feleségem megkérdezte tőle:
— Voltál misén?
A gyerek hallgat.

A megismételt kérdésre egy dacos „nem” a válasz.

— Mult héten voltál?

— Nem.

— Hát azelőtt?

— Nem.

— És miért nem?

Egy hosszú szónoklat következik. Az Uristent csak az urak találják fel és okos ember nem hisz benne.

— Nekem az Istenre eddig sem volt szükségem, ezentel sem lesz. Templombajárással pedig magamat üldöztetni nem engedem.

A helyzet eként kiélesedvén, természetes, hogy a gyerek nem maradhatott.

— Nem kívánok neked semmi rosszat, sőt kérem az Istent, ne büntessen meg a káromlásodért, — mondta neki távozáskor a feleségem. — De ha majd egyszer szükségem lesz az Istenre, gondoldj rám!

Azóta újabb tíz hónapja mult el a háborunak, a férfi cseledés egyenkint vált be a különféle sorozásoknál, egyenkint rukkolt be, ment a harctéren, esett fogságba, sehesült meg vagy harcol még most is délen vagy északon. A „kis” inasra már nem is emlékeztem.

Ma azután a posta tábori levelet — rózsaszínűt — hozott a feleségemnek címezve.

Északi harctér, 1915. szeptember 2
Méltóságos grófné, legalázatosabb bocsánatkéréssel járulok szegény soraimmal méltóságos grófné elé. Talán még emlékezésképpesége visszahat arra a személyre aki, szolgálatába fogadott és ki visszazélt méltóságos grófné jóindulatával.

Ezekután mégis bátorodom

igénytelet — személynemről és hogylételemről értesíteni.

Már egy hónapja az északkeleti harctéren vagyok, de nem mondom többé, hogy engem nem lehet templommal üldözni. Most tudom az igazí jó helyeket értékelni, hol nemcsak munkát kívánunk, hanem a vallással is törődnek. Méltóságos grófné, ha a jó Isten visszasegít innét, ezer örömmel mennék vissza szolgálatába, mert az életosztón minden pogányt megjavít, legyen az bármily barbár, legyen vallástalan, legyen embergyűlölő, mert itt a harctéren mind testvérek vagyunk.

Itt az uriosztályból is vannak, például a vezetőnk, igaz, nem uagy arisztokraták, vagy dinasztikai (?) körökből valók, de mégis csak magasabb fokozatúak és nagyobb társadalmi állást töltenek be és ezeknek is ugyanaz a sorsuk, ami a miénk. Ugyanaz a kemény, sáros föld a fejtáncosuk, ami a miénk, az az ő takarójuk is. És mind hiszünk a jó Istenben és nem mondom már én sem, hogy el lehetek a segítségem nélkül. Ha még egyszer megsegít és majd ha a béke visszatér, jobban fogom értékelni jószágát és életet is. Levelemt bezárom és tolakodásomért bocsánatért könyörgöm és a médiéke és publika kezét csókolom és maradok a méltóságos ur és méltóságos grófné legalázatosabb, kézcsokoló szolgája... Iván.

Azt hiszem, ehhez nem kell kommentár!

HIREK.

— **Katonai kitüntetések.** *Opitz* Rezső őrmester, *Grau* János számvivő altiszt, *Mach* János szakolómester, *Bocsnai* Sándor, *Hartmann* Győző 2. patkolómesterek, *Kövesdy* Győző állatorvos önkéntes, valamennyien a 13. huszárezredben, az ellenség előtt tanusított vitéz és önfeláldozó magatartásukért a koronás ezüst érdemkereszetet kapták a vitézségi hadiszalaggal.

— **Tábori lelkes.** *Lakis* Pál budafoki segédlelkész tábori lelkeszi szolgálatra behívták.

— **Tárgyalás a pékekkel.** A maximális árak ügyében a polgármester pénteken tárgyalt a pékiparosokkal. Ugyanis, amint már jeleztük, a hatóság a pékipari termékekre is megállapítja a maximális árakat, ennek a megtárgyalása történt tegnap a sütőmesterekkel. A tárgyalás eredménye azonban még nem teljesen ismeretes.

— **Rokkant hovádek visszaérkezése orosz fogságból.** Tegnap délelőtt érkezett a fővárosba az a feldiszített vonat, amely 113 béna katonát hozott haza az orosz fogságból. Köztük voltak a következő 17-es honvédek: Kovács Vendel (Mernye), Tóth József (Váralja), Pálfi József (Székesfehérvár), Gál Mihály (Rácalmás) és Gogola Mátyás.

— **Gerely József halála.** A katolikus közéletnek egyik kiváló tagja. Gerely József, az Egyházi Közlöny és az Uj Lap főszerkesztője, több katolikus kulturegyesület vezetőembere egy élet ragyogó sikerivel pihénőre tért. Gerely József egyike volt azoknak, akik megértették a modern idők lelki szükségleteit és a katolicizmus kimeríthetetlen életforrásaiból igyekezett azokat a maga tevékenysége területén kielégíteni. Mint egyházi író, publicista, szerkesztő fényes kvalitásokat ragyogtatott és bármibe is kezdett, az mind sikerült. Sok értékes alkotása, irodalmi vállalat a bizonyítja, hogy kitűnő szervezőtalentum volt. 1902-ben a katolikus papság lapjának, az Egyházi Közlönynek szerkesztője lett. 1908-ban munkaköre tetemesen kibővült. Átvette az Uj Lap igazgató-főszerkesztői tisztségét s ezt a lapot gondozta nagy hozzájárulással. 1913-ban a Muzemum és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségének másodelőadjává nevezték ki Tankönyvein és számos cikkén kívül kiadta a több nyelvre lefordított Miatyánk könyve című diszmuvet és résztvett a Jézus élete című diszmunka kiadásában. A sajtókérdésről több munkát írt: A katolikus sajtópártolás szervezése, A katolikus sajtóügy, A sajtókérdés, A katechézis az apostolok idejében. Temetése ma, szombaton délután lesz. A temetési szertartást Mihályfy Akos prépost, egyetemi tanár, a Katolikus Irók és Hirlapírók Pázmány-Egyesületének ügyvivő elnöke végzi a gyászbeszédet dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök a Katolikus sajtóegyesület egyházi elnöke fogja tartani.

— **A sorozás áldozata.** Kovács Istvánról szólóhegyi Máriavölgyi lakos, nyolc apró gyerek édesanyja. Itt hagyta kicsi árvaát és a temető lakóinak csöndes sorába tért. A szegény asszony gyermekágyát fektűt amikor meghallotta, hogy férjét besorozták. A rettegett hír — mi lesz a nyolc gyermekkel, ha az apát hadba viszik? — annyira hatott rá, hogy betegségével kapcsolatosan újabb komplikációk állottak elő, s a szerencsétlen asszony három napi haldoklás után meghalt. Kérdés: mi lesz a nyolc apró gyerekekkel!

— **Csendélet a Palotai utcában.** Lapunk egyik olvasója írja az alábbi esetet: Csütörtökön délelőtt 9 óra-kor nagy verekedés volt a Palotai utcában, a Felmayer-gyár környékén. Egy férfi, jó szalás, csontos ember ütött, vágott, rugdalt, cibált egy asszonyt. Oly buzgalommal ádakozott, mjt az a regebeli Mars hadur, kiről írva van, hogy: Mars mond dúhe amit ér, vág, bont, dönt, hirt, ront, dúl, sujt, öl. — A nagyszámban összerereglett palotai-utcai közönség alighanem akrobata mutatványának nézte az erős ember s a gyenge asszony verekedését, mert félkoralakban állv szinte kéjes örömmel nézte „a háborus mutatványt”. A dolog úgy kezdődött, hogy a vitéz polgártárs durván megtámadott, egy a gyalogíron tovahaladó asszonyt, levonszolta a gyalogjáróról, földre teperte, tiporta, haját, ruháját tépte. És ez oly érdekes, oly izgató, szemet, fület lebilincselő látvány volt a publikum számára, hogy tán a há-

borus időkre gondolva, a békéről, illetve a békitésről, egy asszony megvédéséről egészen megfeledkezett. Nem tudom, jogos, jogtalan volt-e az illető hősködése; de rút, undok és visszataszító volt. Kedves olvasó, mit gondolsz, mi sors várna rád, ha (tegyük fel, hogy megtörténék) téged is megtámadna valami ép, vagy nem ép eszű ellenfél; (sokat olvashatsz ilyet a hirlapokban). Tehát valaki téged megtámadna, beléd kötne, megfogna az utcán, tán erősebb volna nálad, botrányt csinálna, ütlegezne. Te meg segélyért kiáltanál, a publikum meg összezaladna. — Akkor tehát a publikum összezaladna, körül állna a két viaskodót, élvezettel, az izgatót kíváncsiság várakozásával nézné nehéz helyzetedet, ha jaigatnál, nevetne rajtad; ha segélyért kiáltnál, még többen összezaladnának: azonban csak nézni, nézni a botrányt és jóllakni vele. Mentésedre azonban az újját se mozdítaná meg. Forrón óhajtsd, kedves olvasó, hogy ily kaland meg essék veled — Fehérvártól, sőt meg ne essék veled — a Palotai utcában.

— **A háború áldozatai.** Városzerte mély részvételt keltett Komendovits Gyula dr. ügyvédnek a maga erejéből fölvergődött fiatal embernek sorsa, aki — mint megírtuk — bombavetésre akarta katonáit tanítani. A bomba elsült a kezében, letépte a jobbkezéről az ujjakat s a szeméit is megsértette. Az első hír természetesen sötétebb volt a valóságnál, beszélt az egész kar, sőt az egyik szem elveszéséről is. A háború áldozata azóta átszenvedte a betegség legsúlyosabb részét, a tépő fájdalmakat, a vesztesség lesújtó tudatát, most már lassan gyógyul. A jobb két ujjait elvesztette, azokat valahogyan műujakkal kell majd pótolni. Ebben nagyszerűen előrehaladott már az orvosi tudomány. A két szem azonban valójában egészen meg lesz menthető. Az egyikkel már most is lát, a másikat a nagy légnymomás és némely beleszóródott idegen anyagok kinnözák meg, de az orvosok véleménye szerint az is meg fog tisztulni. Az arc szintén szenvedett, az ideges fájdalmak sem zúntek meg, azonban reméljük, hogy ezt is meggyógyítja az idő. Egybeíratt Komendovits dr. már maga is beletörődött, hogy a haza védelmében neki ez az áldozathozatal jutott osztályrészül; sajnálja ugyan hogy rá nézve már vége a háborúnak, ahova maga kíváncsított s most már ismét a békes emberek közé kell beékelődnie. De — a mint vigasztalja

Szombaton és vasárnap, szeptember 18 és 19-én:
A legpompásabb bűntügyi sláger
CHERI BIBI
Kalandtörténet 3 felvonásban.
A KIS MAMLASZ.
Vígjáték 3 felvonásban.
Egy pótkép. Rendes helyárak.

magát — megtanulja a gépirást s így fogja értékesíteni ügyvédi tudását. Mi meg azt mondjuk, hogy talán éppen ez a tragikum a alapja meg az ügyvédi szerencsésjé? Mindig jó, ha az ember a szomorú sorsában nem ásta el magát a kétségbeesésben, hanem keresi a remény ságarát, ha még oly vékony is az.

Megsebesült. Izinger Nándor törvénytézi kijezző, akit városunkból a háboru elején neveztek ki a szombathelyi törvénytézekhez, az északi harctéren, Trembovia alatt súlyosan megsebesült. Az oroszok erős támadásával szemben állottak, amikor egy váratlan körülmény folytán kozákok kerültek mögójük. Így találta magát szembe egy vadtekintetű kozákkal. Rámerte a pisztolyát, a kozáké azonban gyorsabban esült s a golyó a balkarját könyökön fölül átütötte s a csontot is összetörte. Összeesett, aztán valahogyan az éj leple alatt tovább szalorgott, majd kocsin Kolomeába szállították, ahonnan gyors orvosi kezelést végett Fehérvárra szállították. A megsebesülés Kisasszony napján történt s a beteg Mária nevenapján már a Szent György kórházba érkezett. Ezt a két ünnepet sok magyar megemlegette a múlt esztendőben is. Ugy látszik, hogy az idei év se marad sokkal hátrább a tavalyi mögött. A küllönbség csak az, hogy tavaly ilyenkor a direkciónak keletre nyugatra irányult, most pedig megfordult a gőzhenger és nyugatról kelet felé csikorog. Akkor bennünket tapostott, most meg az oroszokat.

Köszönet. Mint súlyosan sebesült osztrák katona kerültem a magyar Székesfehérvár mentélepi hadikórházába, ahol sebesülésemmel hat hónapot töltöttem. E hosszú idő alatt számtalan alkalommal a jó magyarok rika vendég-szeretetéi és nagybarbecsülését tapasztaltam, amelyért a nyilvánosság előtt is kötelességemnek tartom hálás köszönetemet kifejezni. Különösen pedig soha meg nem köszönhető halálát tartozom Ehrnberger ezredesnek ömeltőségának azért a sok jószágért, amelyben a lefolyt fél év alatt elhalmoztok. továbbá dr. Lauschmann Gyula főorvos urnak és a jó ápolóhölgyeknek. Midőn a nagyon megszeretett Székesfehérvárról mint egészséges harcos ezredemhez távozom, a magyarok tisztelését és nagybarbecsülését viszem magammal osztrák testvéreim közé. Peuker Hermann törzserőster.

Háborus híradás. A háboruval velejár a bizonytalanság. A legképtelenebb és legellentétebb hírek egymást kergetik. Néhány hét lezoltó híre jött, hogy Vida István városi tb. főszámvevő a déli harctéren meghalt. Volt híradó, aki látta mint tépte le a srappel Vida fejét, a másik azt híresztelte, hogy ott volt a temetésén. A harmadik még kegyetlenebb volt: azt híresztelte, hogy lehetetlen volt eltemetni, mert a holttest a tűzvonalban esett el s onnan se az olaszok, se mi nem szállíthatjuk el halottainkat. Ugy látszik, hogy ez a sokféle híresztelés a levegőben jár és sokkal valószínűbb az a több helyről meg erősített újabb híre, hogy Vida István valószínűleg fogságba esett. Anyai bizonyos, hogy egy éjjel járórszolgálatra küldötték ki s onnan többé nem tért vissza. Az ezred három napon át keresette, azonban se élve, se halva nem látták többé. Nagyon természetes, hogy el is pusztíthatott, azonban semmi se zárja ki annak a lehetőségét, hogy talán, sebesülten fog-

ságba esett. A Fejérmegyei Napló értesült az elgémorodó hírekről s nem szívesen kiharagózná előbb, még biztosan nem tud. Egyébiránt örömmel írjuk meg azt is, hogy minden hír megerősít bennünket az alább hígyásról. A mi ünnehetes honvédek eleinte sokat szenvedtek, vesztek is, amíg az olaszok golyói és gránátjai bővíben voltak. Azonban úgy látjuk, hogy a munició ott is alaposan fogytán van, mint kedves barátainknál a muszkálnál.

Hát ez mi? Pénteken, aki csak megállt a vértés vitéz szobor előtti járdán, szájtátva bámulta, hogy a járdán kőművesek valami kőműviféjét építettek. Persze elkezdődtek a találgatások, hogy mi a csodabogar lesz belőle. Rosszszabnáló rosszabb viccek kerültek elő, míg végre valaki kitalálta, hogy pénztárszoba lesz a szoborhoz. Igaz, gondoskodni kell valami helyiségről, mert jönnek a hideg napok, de hogy éppen a járdára építsék, a város legforgalmasabb gyalogjáróját elfoglalják, ez egyszerűen képzelenség. Nem is szölvá aról, hogy az otllevő üzletek viláagságát teljesen megszüntetik. Hiszen éppen a városnak kellene jó példával előjárni, hogy a gyalogjáróra, amelyek Székesfehérvárott úgyis szűkek, semmi sem kerüljön. Szinte el sem tudjuk képzelni, hogy ez mérnöki intézkedésre történjen. Talán a kőművesek tévedésből akarják odaépíteni. Hát a kocsiuton a szobor mellett nem alkalmasabb volna a hely? Reméljük, hogy azt a pár tégiát, amelyet már leraktak, elviszik onnan, s kiépítik a szobor mellé. Már csak világos, hogy nem arra a keskeny gyalogjáróra való.

Rövid hírek.

Scontro. A számonkérő szék a városnál szerdán lesz.

Vértés vitéz szobrára. A Kereskedelmi Bank 300 K-t adományozott a vértés vitéz szobrára.

A menzának. A város pénzügyi szakosztálya a szokásos 300 K segélydíjat a menza akadémiának a ftylvó évre is kiutalta.

Tolvajlás. Modriczky József Zámoly-utca 45. szám alatti lakosnál az éjjel betörő járt, aki a padláson keresztül hatolt be a lakásba s egy aranygyűrűt és néhány korona készpénzt vitt magával. A rendőrség keresi a tolvajt.

Legszebb fajgyümölcsök likörök cognac, felvágottak nagy választékban. Pénteken balatoni süllő és dunai ponty. Gebauer Testvérek bodegájában. Telefon 340.

PIUMI Kávébehozatal SZÉKESFEHÉRVÁR :: (BÁRÁTOROK ÉPÜLETE). ::

Pörkölt kávékeverékei utolérhetetlenek! Saját villamos kávénapgyörköldé! Telefon 250.

A vöröskereszt egylet népünneségére: Adományok és felülfizetések: (Folytatás.)

Kuncz István, Kovács Károly, özv. Reinitzné, Erzbukker Sándor, Grándfeld Gyula, Horváth Ferenc 1-40—1-40 K; Stern Béla Szakonyi 1-60 K; Deutsch Aladár 1-90 K; Pinke Istváné, Pásztory Sándor, Janovics Józsefné, Fábán Terus, özv. Pártainé, Varga András, Lovassi Mária, Krakler Józsefné, Schönheim N. Klein Ilona, Jelinek Jánosné, özv. dr. Farkasné, Fáncai Kálmán, Özy Mihályné, Dobrovics, Józsefné, Polczér Ignác,

Hufnagl György, Schmölcz László, Tóke Józsefné, Szabados Mihály, Mandl Jakab, özv. Magyaródi Andrásné, Orbán Ferenc, Sveighard István, özv. Fekete Imréné, Kölmre, özv. Almásy Andrásné, Stéger Péter, Meizer Pálné, özv. Langmáhrné, Nofticer István, Stigler Lajos, Galler Izidor, Dudás János, Szabó András, Plentner Jánosné, Hofmann Ferenc, idb. Erzbukker Józsefné, özv. Polczér Jánosné, Vendég György, Nardai István, Pintér János, Mészáros Ferenc, Krausz Miksa, Kovács Imre, Jungbluth Lajos, Sziksz István, Leri Ignác, Horváth Ferencné, Lits Ferenc, Tóke János, özv. Sappkás Károlyné, Verger Mátyás, özv. Knittelhoffer Józsefné, Nyári György, özv. Vig Imréné, Csikesz János, Liszits Ferencné, Unilovics Mihály, Fekete Ferenc, Tóke Ferencné, Salczgruber János, Noftizer József, Rausnitzer Jánosné, Nyikos Györgyné, Nyuli Lajosné, Bogyva Ferenc, Eismann N. Kovács Antal, Löwinger Aladár, Szilassi József, Kö Antal, Váger István, Komlósi Mihályné, Boda K. Józsefné, Szabó Mihályné, özv. Mikó Jánosné, Arany József, Szigli Lőrinc, idb. Lits Ferenc, Akkermann Erzsébet, Akkermann Anna, Pap István, Mészáros József, Kovács Ferenc, Lipcsér Lajos 2—2 korona; Possel Gusztáv 2-20 K; Baranyay Lajos, Rösenberg Sándor, özv. Kovács Ferencné 2-40—2-40 K; Venk Antal, Venk Emil 2-50—2-50 K; Kántor István, Flaskár József, Schvarz Sándor, Endrői Betti, Ilakker Jánosné, Almásy Ferenc, Király Ferenc, Venk János, Szeveges Ferencné, özv. Bernáth Józsefné, Jungbluth család 3—3 korona; Knittelhoffer József, Veisz Adólf, Móker Istvánó, Bokor Lajos, Csató Ferenc, Veisz Ardád, Leéb Martka, özv. Emhecht Józsefné, Gláz Károly, Nofticer István, Mészáros Mihályné, Nagy László, Gyöngy Józsefné, Bruszt Armin, Lisits János, Fister Ferenc, Ofinér Mór, dr. Herz Oskár, dr. Szegő Miklós, Schvarz vegyész, dr. Herz Oskárné, Sárközi Aurél 4—4 korona. (Folyt. köv.)

SZÍNHÁZ.

Chari Bibi az Apollóban. Az idény legszeszazációsabb bünnyúi slagerét mutatja be ma szombaton és holnap vasárnap az Apolló színház. E kép egy kalendor történetét tárgyalja és elejétől végig csupa izgalmas és bonyodalmas helyzeteket követik egymást. E nagyszabású film a fővárosi közönség lenagyobb tetszésével találkozott és óriási sikerrel mutatták azt be. Egy három felvonásos vígjáték „Kis Mamlasz” és egy pótkép egészítik ki a műsort. A helyárak rendesek. Az előadások fél 7 és 9 órákor kezdődnek.

Gyermek-, női- és férfi-szandalok. Vászón és börcipök. Szalma- és vászonkalapok. Nagy választékban kaphatók Kovács Antal uri-, női-divat kereskedésében.

— **Bojtorjánhajszesz korpasodás,** hajhullás ellen kitünően bevált szer: **üvegeje 1 kor. 20 fillér.** Kapható **Szűts Róbert** Magyar Korona gyógyszerárban Kossuth u. sarkán.

APROHÍRDETÉSEK.

Beteg urindó mellé kerestetik jobb házból való nő reggel 8-tól délután 2 óráig koszt nélkül. Ertekezni lehet délután 3—5-ig. Háltér 5. sz. kapu alatt jobbra.

Kiszolgáló kisasszony rövidaru izletbe felvétetik. Irásbeli ajánlatokat a kiadóba.

Egy különbejaratu, butorozott szoba kizárólag intelligens hölgy vagy nagyból lány részére kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Egy ügyes fitt tanulónak felvétetik Noftizer divatterkeskedésében.

Sütő u. 13. sz. ház, jó karban, hentes és mészáros üzlethez való teljes berendezéssel, szőlők, rétek szabadkézből eladók. Felvilágosítás szolgál helyben özv. ifj. Mészáros Ferencné, Sütő-utca 13.

Kétszobas modern lakás kiadó Széchenyi-utca 2. II. em., azonnal, vagy november 1 re.

Telefon 233. — Telefon 233.

Penteken és szombaton, szeptember 17 és 18-án:

Eletemet

a királyent.

5 felvonásos filmdráma.

Nagyszabású pótműsorral

Saját művészi zenekarkíséret a legújabb klasszikus darabokkal.

Naponta 2 előadás 7 és 9 órákor.

ÁGRUS BUZAPAC a **VETÓMAG** csávázására kapható **OBERMAYER IMRE** fűszer és lisztkereskedésében. **Ösz- és Rákóczy-u. sarok**